

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет македонски јазик за учениците од другите заедници за IV одделение на деветгодишното основното образование за учебната 2020/21 година.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

**Наставна програма
МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОД ДРУГИТЕ ЗАЕДНИЦИ
кои наставата ја следат на албански и турски јазик**

за IV одделение

Скопје, 2020 година

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет Македонски јазик за учениците од другите заедници се базира на целите /очекуваните резултати предвидени со наставната програма за наставниот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратената програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 159 наставни денови при што се запазува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, односно (за наставен предмет со 1 час неделно се предвидуваат 32 часа скратена програма, за наставен предмет со 2 часа неделно се предвидуваат 64 часа во скратената програма, за наставен предмет со 3 часа неделно се предвидуваат 96 часа во скратената програма.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите/очекуваните резултати определени поими методите и активностите утврдени во редовната наставна програма.

2. Преглед на теми и наставни единици

Реден број	Подрачје: Читање, пишување, слушање и зборување Наставни единици:	Број на предложени часови за реализација
1	Претставување.	1
2	Запозанавање.	1
3	Именување на основниот училишен прибор.	1
4	Денови од неделата.	1
5	Посочување на предмети во училницата и во училишното опкружување .	1
6	Гласовниот состав ,акцентот и реченичната интонација во македонскиот стандарден јазик.	1
7	Броеви од 1 до 10.	1
8	Слушање на кратки состави и песни.	1
9	Разговор за импровизирани ситуации: во билетарница, во трафика, во амбуланта.	1
10	Азбука, печатните букви (големи и мали на македонската кирилична азбука).	20
11	Водење кус дијалог на зададена тема.	1
12	Пишување зборови со изучените букви.	15
13	Диктат – кус текст или реченици со изучените букви.	7
14	Интерактивно слушање секојдневни изрази ,куси дијалози,куси наративни	1

	форми ,поетска творба за деца и сл.	
15	Модална карактеристика на реченицата.	1
16	Меморирање и пишување на македонската азбука	1
17	Пишување на денови од неделата.	1
18	Текстови со основни форми на изразување.	1
19	Во куси текстови од практичен карактер -распоред ,план за работа и сл..	1
20	Пишување на броеви од 1 до 10.	1
21	Дополнување на празни места во реченицата од даден текст.	1
22	Интонациско читање на зборови	1
23	Читање во себе.	1
24	Изразно читање на даден текст.	1
25	Текстови во кои се употребени различни граматички категории.	1
	Вкипен број на часови за реализација на ова подрачје	64

3. Дидактички препораки

Слушање

Учениците се поттикнати од страна на наставникот за активно слушање, тој им кажува кратки приказни, чита извадоци од состави, песни за деца или води едноставен дијалог/разговор со учениците. Притоа им покажува цртежи, фотографии, постери и друг илустративен материјал со тематската определба училиште/училиштен прибор, парк, природа). Предвидени се активности за работа на учениците во двојки – препознавање збор, предмет или лице од цртеж или од фотографија, според почетната или последната буква на зборот; покажување на предмети и лица според зборови кажани од партнерот; натпревар со партнерот за кажување поголем број зборови според почетната или последната буква; натпревар за составување поголем број реченици или реченици со повеќе зборови; водење куси дијалози според вообичаени секојдневни комуникациски ситуации и сл. Учениците поставуваат прашања и одговори за деновите од неделата преку симулации на реални ситуации за увежбување на зборовен акцент и реченична интонација. Учениците вербално реагираат на содржините што ги слушаат, со соговорникот да разменува информации во форма на гестови и мимики во знак на согласување, несогласување, одрекување, сомневање и сл. Користење фотографии, цртежи, презентации, цртани филмови, сликовници, детски музички песни итн.

Методи: аудио-визуелен метод, аудио-лингвален метод, интерактивен метод/метод на комуникација (молошки, дијалошки и разговорен).

Зборување

Вежби за запознавање и претставување. Учениците преку зборување се запознаваат со (лични заменки, прашалните заменки *кој?* и *што?*, сопствени именки и општи именки што именуваат роднински односи или другарски и социјални релации, присвојни заменски придавки, броеви – бројност на лица, глаголите *сум, живее*, именска група, прашални реченици, расказни реченици, потврдни реченици и одречни реченици) Се осмислуваат разни видови нагледност – аудитивна и визуелна, како основа за симулирани комуникациски ситуации. Ученикот да знае правилно да ги изговара македонските гласови „да се претстави себеси и да претстави друго лице.

Учениците ги вежбаат формите за учтиво зборување и однесување, притоа се користат зборовите и изразите: *Благодарам, повелете/повели, те молам/Ве молам, извини/извинете, се извинувам* и сл. Се прават говорни вежби за именување и давање опис на делови од училишница-училиште. Се користат усни вежби за примена на вообичаени комуникациски модели. Општи именки и сопствени именки - еднина и множина од именки (клуба, столче, табла, креда, Мустафа, Јакуп и сл); показни заменки, прашалната заменка *што?*; описни придавки *голема училишница, зелена табла, бела креда*, присвојни заменски придавки *мој, моја, мое, мои*; прилози за место: *лево, десно, горе, долу, напред, назад, овде, онде, таму* и др. и прилозите за време *вчера, денес, утре*; глаголи: *сум, има, се наоѓа, оди, доаѓа, седи, живее, игра, учи* и др. и глаголи што искажуваат дејства поврзани со делови од телото: *гледа, слуша, зборува, пишува, оди, стои, јаде, се мие* - од сите глаголски групи и со глаголски форми за сегашно време, минато определено несвршено време; предлози; прашални реченици, расказни реченици, потврдни реченици и одречни реченици. Разговор за демонстрирани слики и апликации во врска со броевите, групации од предмети и суштества кои ги именува и ги брои.

Вежби за рецитирање на кратки песни за усвојување на изрази од говорот со кои се сретнале. Учениците водат дијалози и разговори меѓу себе и со наставникот во кои поставуваат и одговараат на прашања. Јазични игри: расипан телефон, каладонт, на буква-на буква, Позната личност (откривање на личност според *да/не*-прашања поставени од наставникот) и др. – Зборовите да бидат од лексиката карактеристична за комуникациско-тематската целина.

Методи: аудио-визуелен метод, аудио-лингвален метод, интерактивен метод/метод на комуникација (монолошки, дијалошки и разговорен – устен и писмен); метод на демонстративност; метод на споредување; метод на анализа и синтеза.

Читање и пишување

Учениците да прават вежби за гласно читање и за кажување на буквите по азбучен ред со користење на аудио и видео запис (од серијалот Бушава азбука); Потоа вежби за воочување на разликите и сличностите на македонската кирилица со азбуката на јазикот на ученикот, вежби во читање реченици или текст во зависност од запирките во реченицата и од интерпункциските знаци на крајот од реченицата. Со учениците се води разговор во врска со прочитан текст и се прават трансформации во врска со глаголските времиња, модалната структура на реченицата, потврдни-одречни реченици, прашања-одговори итн, потоа вежби за проверка на разбраноста на прочитаната содржина, како дел од читањето со разбирање – *да/не*-прашања, вежби со поврзување, вежби со повеќечлен избор, дополнување реченица и сл. Учениците прават вежби за пишување на печатните букви (големи и мали) на

македонската кирилична азбука, потоа вежби за споредување на графиските симболи за истите или за сличните гласови во македонскиот јазик и во мајчиниот јазик на учениците.

4. Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставник согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната наставна програма.

Скратената наставна програма по наставниот предмет македонски јазик за учениците од другите заедници за IV одделение ја утврди

Арх. Бр. 12-8424/187
16.09.2020

Министер за образование и наука
Мила Царовска